

Шта значи за нас ћирилица?

20 април 2012 Проф. др Лазо Марков Костић

СРБско национално удружење Ћирилица

Ћирилица је наша светиња, саставни део нашег националног бића. Без ње ми нисмо оно што морамо бити, ми без ње нисмо Срби. Да покушамо то рашчланити:

Ћирилица је инструмент Православља; она је наше верско, она је наше свето писмо. Откад смо примили Православље, а то значи откад смо примили хришћанство (обоје смо примили одједаред), ми смо се у црквама и богослужењу служили ћирилицом, старом, „црквеном“ ћирилицом, али ипак ћирилицом. Да ли би неко могао замислити у нашим црквама неко друго писмо а не стару ћирилицу. Кад би до тога, не дај Боже, дошло, да ли би те цркве изгледале наше?

Ћирилица је такође израз Светосавља или србског православља. Свети Сава се њом служио, на њој написао сва своја дела, на њој дао превести Крмчију и остале црквене зборнике. У њој је видео јемство против католичења, јемство самосталности Србске цркве, у крајњој линији јемство одржања Србства.

Ћирилица је наше историјско писмо, писмо наше прошлости. Сви су благовјерни наши владари на њој писали и њом се служили. Сви су законски споменици на њој написани, и њихово ремек-дело, наш национални понос: Душанов законик.

Одричући се ње, ми се одричемо и своје прошлости, ми немамо више прошлости, ми постајемо парвени, тикве без корена.

т и
ѣ п
ѣ м
ѣ з
ѣ ж

Ћирилицом су се служиле, као, искључивим писмом, и обе слободне државе: Црна Гора и обновљена Србија. Ћирилицом су давате наредбе да се иде у рат за ослобођење, ћирилицом је дотада поробљеном народу објављивано да је слободан.

У неслободним србским државама ми смо се служили ћирилицом као симболом народности и као знаком пркоса. У свим крајевима где су Хрвати имали реч она је била гоњена и забрањивана. Тим нам је постала милија и светија. Ко се служио другим писмом сматран је да је изневерио српство. У најтежим моментима по наш народ, она је делила судбину Србства. Па зар сад да је напустимо и оставимо на цедилу.

Наша нова књижевност није Бог зна како велика у упоређењу са књижевношћу других народа. Али она није за потцењивање. Ми имамо Горски вијенац и многа друга дела трајне вредности, сва писана и одштампана ћирилицом. Хоћемо ли се ми одрећи те литературе?

Наши преци нису били много писмени. Али је било и писмених. Писац ових редова, случајно из свештеничке куће, има на дому много писама 2-3 века стара. А и писама свог деда, оца итд. То имају и други. Да ли се морају њих одрицати и чинити да њихова деца не разумеју више писање својих предака, писана на истом језику? То могу да раде само парвени, али не и кућићи.

Ћирилица нас везује за остале словенске народе: Русе свих нијанси, Бугаре итд. Запад нам све више окреће леђа. Не значи да ћемо се ми одвојити од њега. Али ми морамо имати могућност лавирања и маневрисања.

Ми се не смемо одаљавати од националне Русије, јер тешко нама без ње. Ми не смемо рушити нити које нас са Русима спајају. Док други народи желе да се групишу, чак и без вере, католицизма, и ту виде главно оруђе против нас, не смемо да одбацујемо оно што нас може везивати са другим великим народима, нама наклоњеним.

Хрватско-комунистички режим Југославије створио је једну нову народност нама на уштрб: народност македонску. Ова је узела ћирилицу као национално писмо. Свако напуштање ћирилице, свако, ма и најмање удаљавање од ње, удаљује нас још више од Македонаца. Кад бисмо потпуно напустили ћирилицу, ми никад више Македонце не би придобили за себе. Они и данас виде нас колебљиве са „два писма“, и то их свакако отуђује, док код Бугара нема него једно писмо.

Ћирилица је најједноставније и најлакше писмо на свету. За земљу многих аналфабета то није за потцењивање. Ниједно друго писмо не може се тако лако научити, и од деце и од одраслих, као србска ћирилица.

Све у свему, ћирилица је символ Србства. Она је и његов саставни део. Србство би без ћирилице било кусо, крње, дефектно. Друго, оно се не би могло ни држати без свога писма. Дефектан и мањкав организам много би брже подлегао нападима који не престају. Знају то наши непријатељи. Зато су се толико и окомили на ћирилицу. Нашом, сопственом кривицом, ми смо ту учинили Ахилу пету наше националности, због комоције, због лењости, због недовољне будности. Непријатељи су то искористили и користе још данас.

Ја сматрам да когод од нас пише латиницом чини смртни грех према Србству или даје доказ да га се одриче.

(из књиге Ћирилица и Србство издате 1955. године у Канади)